

דינה [?] מנהיגה כריזמטית

Category: בראשית, וישלח

בפרשתנו אנו לומדים להכיר את נערה צעירה דינה בת יעקב, שמצליחה לגרום לעיר שלימה לערוך ברית מילה.

העובדה שנשים מנהיגות מצליחות להתמודד טוב יותר עם השפעות המגיפה מלמדת אותנו שהדרך להשפיע על הזולת עוברת דרך אופטימיות ורגישות, ולא באמצעי לחץ וחרדה.

שיטה מוצלחת לנצח מגיפה

לאחרונה התפרסמו כמה מחקרים שמראים שמדינות שמונהגות על ידי נשים הצליחו להתמודד עם משבר הקורונה באופן טוב יותר מאשר מדינות שבהם המנהיגים הם גברים. השורה התחתונה היא, שהם סיימו את גלי התחלואה עם פחות מתים, פחות נדבקים ופחות חולים במצב קשה.

אחד ההסברים לכך הוא, שהמנהיגים דאגו יותר לשמור על הכלכלה, ואילו המנהיגות היו יותר מודאגות מבריאות הציבור, ולכן אותם מדינות שמונהגות על ידי נשים היו מהראשונות שנקטו צעדים לעצור את התפשטות הנגיף.

לפני ימים ספורים התפרסם מחקר ישראלי שניתח את הנאומים של עשר מנהיגי מדינות, חמישה מהם גברים וחמישה נשים. התברר, שהנשים היו יותר פתוחות ואמתיות בקשר למצב מאשר עמיתיהם הגברים. בנוסף לכך, גם שפת הגוף שלהם הייתה שונה, בזמן שהגברים דיברו באגרסיביות מלווה בתנועות איום, והשתמשו באזהרות והפחדות ככלי שכנוע, ואף יצירת מתח, הנשים לעומת זאת דיברו בצורה נינוחה, מכילה ומשתפת. השפה שלהן מונעת מרגש, והן שמו דגש על אמפטייות ואופטימיות. המסרים היו: בואו נעבוד על זה ביחד, באחדות נצליח להתגבר על זה, וכך צמצמו את החרדה בציבור.

בעבר, נשים מנהיגות היו מאמצות לעצמם שיח של גברים: הן ניסו להיות חזקות וקשות כמו הגברים. זוהי הפעם הראשונה שהסטייל של ההנהגה שלהם לא מושפע מהגברים, אלא הם עשו את זה בדרך נשית והם הצליחו.

בנוסף לכך זהו משבר שלא קרה רק במדינות מסוימות, אלא כל העולם מתמודד איתו, ולכן נוצרה כאן הזדמנות להשוות בין מנהיגות של גברים לעומת מנהיגות נשית מכל העולם, ובמבחן התוצאה הם ניצחו.

היהדות תמיד האמינה שלנשים יש כוח שכנוע גדול יותר ולכן חינוך הילדים ניתן לנשים. ולא רק

זה, כל הבית מונהג על ידי האשה. בעצם, באישה תלוי לא רק איך הילדים יתנהגו אלא גם איך הבעל יתנהג, מה הוא יעשה ומה שלא יעשה תלוי הרבה מאוד באשה.

מה משכנע עיר שלמה לעשות ברית מילה?

השבוע בפרשתנו (בפרק לד) יש סיפור קשה על נערה צעירה, אבל כשמתעמקים בו מגלים כמה כוח היתה לנערה צעירה אחת. הסיפור הוא על דינה, בתו היחידה של יעקב אבינו.

זה עתה יעקב אבינו חזר מחרן ונפגש עם עשיו. הם התחבקו והתנשקו וחיסלו את היריבות הקשה והארוכה שהייתה ביניהם. יעקב מגיע לשכם, קונה חלקת שדה מאת בני חמור אבי שכם, נוטה שם אוהל ומקווה לזכות בקצת מנוחה אחרי כל השנים קשות בבית לבן.

ואז התורה מספרת: "ותצא דינה בת לאה² לראות בבנות הארץ", היא יצאה לפגוש את בנות הארץ. מה שקרה זה ששכם בן חמור, נשיא הארץ, ראה אותה. הוא לקח אותה ועינה אותה. "ותדבק נפשו בדינה³ ויאהב את הנערה וידבר על לב הנערה". הוא ניסה לשכנע אותה שתתחתן איתו. הוא אמר לה: "אני אשיאך ותקנה העיר וכל שדותיה" (לד, ג⁴ רש"י) אני יתחתן איתך ואת תהי עשירה.

יעקב נחרד לשמוע את מה שקרה, אבל הוא החריש עד שבניו חזרו מהשדה. כשהם שמעו את זה הם הכריזו "נבלה נעשתה בישראל⁵ וכן לא יעשה".

חמור ושכם בנו, באו לבית יעקב כדי לשכנע אותם שירשו לשכם להתחתן עם דינה אחותם. הם אמרו שהם מוכנים לעשות הכל כדי להתחבר למשפחת יעקב אבינו. כסף, קשרי חיתון, עסקים, הם מוכנים להכול. בני יעקב ענו לו, שמשפחת יעקב הם נימולים, ולכן, כדי שהמשפחות יעמדו בקשרי חיתון התנאי הוא שהם צריכים למול את עצמם.

באותם ימים ההבדל העיקרי בין צאצאי אברהם לכל האחרים היה שהיחידים בעולם שקיימו את מצות ברית מילה היו צאצאיו של אברהם אבינו. ברור שהיה הבדל בכך שכל העולם עבד עבודה זרה ובני אברהם האמינו בא-ל אחד. אבל איפה זה התבטא במעשה בגוף האדם? זה היה במצות מילה, לכן אחי דינה הציעו להם למול את עצמם.

חמור ושכם בנו הסכימו לעשות את זה, ולא רק שהם הסכימו הם הלכו ושכנעו את כל "אנשי עירם", וכולם אכן מלו את עצמם. מה שמדהים הוא שלא נרשמה איזו שהיא התנגדות או מרד. התורה מדווחת שכולם עשו את זה.

ביום השלישי, כשכל הגברים שכבו במיטות "בהיותם כואבים", באו שמעון ולוי, הרגו את כולם, והוציאו את דינה מבית שכם ויצאו. יעקב האב לא אהב את המעשה שלהם.

זה סיפור עצוב, אבל הרבי כדרכו בקודש מחפש את החיובי שבכל סיפור בתורה. בעצם קרה כאן

משהו מדהים. זה ששכם היה מוכן למול את עצמו כדי להתחתן עם דינה זה מובן, גבר שמאוהב מאוד מסוגל גם למול את עצמו בשביל להתחתן עם מושא אהבתו.

זה שחמור אביו של שכם, היה מוכן למול את עצמו זה כבר לא כל-כך מובן אבל בכל-זאת התורה אומרת על שכם "והוא נכבד מכל בית אביו", הוא הכי חשוב במשפחה, ואביו עשה את זה למענו. אבל שכל בני העיר ימולו את עצמם? ברית מילה לאנשים מבוגרים זה לא צחוק? יש לנו פה אנשים מהקהילה שעשו ברית בגיל מבוגר והם יכולים להעיד שזוהי מסירות נפש. מדוע אם-כן כל אנשי העיר מלו את עצמם ולא מובא בכתובים איזושהי מחאה מצדם?

כדי להבין מה קרה פה עלינו לחזור לתחילת הסיפור, שם אנו קוראים שדינה יצאה לראות בבנות הארץ. זה לא שהיא יצאה כדי לבלות איתם. אלא אומר הרבי דינה "יצאה" "כדי להחזירן למוטב", דינה גדלה בביתו של יעקב אבינו והייתה למודה על-כך שהתפקיד של בני משפחת אברהם זה לצאת וללמד את הציבור את האמונה בה'. ולכן כשהיא הגיעה למקום חדש היא מיד יצאה להשפיע על בנות הארץ. והיות שהיא היתה בתו של יעקב אבינו ונינה של אברהם אבינו, היה לה את הכריזמה של המשפחה והיא התפרסמה בעיר, כולם רצו להיות בחברתה ולהיות כמוה, (משם היתה הדרך קצרה ששכם הבן המפונק של המושל ישמע עליה יחשוק בה ויחטוף אותה). ולכן כשחמור בא וסיפר שבני יעקב מוכנים לקבל אותם לקלוב של בני משפחת אברהם, משפחתה של דינה בתנאי שהם ימולו את עצמם, הם בשמחה עשו את זה.

ובעצם, במידה מסוימת בלשונו של הרבי: "נתקיים מעין מטרת יציאת דינה להחזירן למוטב שהרי בני יעקב פעלו על אנשי שכם שימולו כל זכר, שזהו ענין של גיור שהי' נהוג בימים ההם כדי להיכנס למשפחת אברהם". אלא שבסוף זה לא נגמר טוב. (מיוסד על לקו"ש חל"ה שיחה ג' לפרשת וישלח, ע' 150 ואילך)

וזה גם מסביר עוד דבר, בתחילת הפרשה מסופר על הפגישה בין יעקב לעשיו, ועל ההכנות של יעקב לפגישה, מסופר שם שהוא לקח את נשיו ואת אחד עשר ילדיו והעביר אותם את הנחל, אבל דינה לא מוזכרת. שואל רש"י: "ודינה היכן היתה?". והוא עונה: "נתנה בתיבה ונעל בפני שלא יתן בה עשיו עיניו, ולכך נענש יעקב שמנעה מאחיו שמא תחזירנו למוטב ונפלה ביד שכם" (וישלח לב, כג).

הגישה האופטימית

מאיפה לוקח רש"י והמדרש את העובדה שדינה יכלה להחזיר את עשיו למוטב. מאיפה אנו יודעים שיש לה השפעה מאגית כזאת?

יש לומר, שאנו יודעים זאת מהסיפור של שכם, שלא רק שכם היה מוכן למול את עצמו אלא גם כל העיר היו מוכנים לעבור את זה, העיקר כדי להיות חברים בקלוב שדינה היא חלק ממנו.

מה המסר עבורנו, כידוע "שעם הצלחה לא מתווכחים". המשבר האחרון הוכיח שוב שהדרך להשפיע על אחרים זה לא באיומים במתח וחרדה אלא דווקא בטובות, עם אופטימיות ורגישות לסבל ולכאב של הזולת מצליחים פי כמה.

אם אנחנו רוצים להשפיע על בני המשפחה או חברים, אנחנו צריכים להשיל לרגע את הגבריות שלנו, להתבונן באדם שעומד מולנו, לנסות להרגיש מה כואב לו ורק אז נוכל באמת לגרום לו לחזור "הביתה".

תגיות: מנהיגות נשית. ברית מילה. כוחה של נערה. תכונות נשיות.